

עין משפט
נר מצוה

כא:

סופר **מהא**. לא כמו שפירש בקונטרס כותב ספר תורה בטעות דאין זה פסידא דלא הדר דיכולין להגיהו אלא כדפרישית לעיל כותב שטרות: **וּמִבְּקָרִי** דרדקי. פי' בקונטרס דהמקצב (ב"מ דף קט. וס) דהוי פסידא דלא הדרא משום דשצמח כיון דעל על וקשה לר"י דהא רבא גופיה אית ליה לעיל דשצמחא ממילא נפקא ואומר ר"י דהוי פסידא דלא הדר דאוהי עשהשמלמד להסטעות המסתבטלים^א דאוהי עשה אין יכולין להחזיר לעולם: **שְׂתָלָא**. וא"ת מאי פסידא איכא אי יפסיד ישלם וי"ל דאינו מפסיד אלא שפושע שאין הנגיעות גדילות כמו שהיו ראויות ליגדל^ב: **מִרְחִיקִין** מצודת הדג בו'. אע"ג דר"ת מפרש דנדצר של הפקר אפי' רשע לא מיקרי כדמתן (פאה פ"ד מ"ג.) גצי פאה פירס טליתו עליה מעבירין אותו ממנה וכן מתן צפ"ק דב"מ (דף י.) ראה את המציאה ונפל עליה וצא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה וזה ולא מיקרי רשע אלא צעני המהפך בחררה וצא אחר ונטלה משום שאם לא ישמכר במקום דשמעמח לא קשיא דאע"ג דהוי דבר של הפקר מ"מ בכמה מקומות ימנא שיוכל לפרוס מזודתו ועוד דהכא אומנותו נצק^ג והא דלמרינן בפרק חזקת הבתים (לקמן דף נד:) נכסי כנענים הרי הן כמדבר כל המחזיק בהן וזה צהן מאי טעמא כנעני מצי מטא וזי' לדיה איסתלק ליה וישראל לא קני עד דמטי שטרא לדיה ופי' רשצ"ס הסם דישאל המחזיק רשע מיהא מיקרי ולפי' ר"ת אפי' רשע לא הוי כיון שלא ימנא במקום אחר וקשה לרשצ"א מהא דלמר בצאיהו נשך (ב"מ דף עג.) רב מרי צר רחל משכן ליה ההוא נכרי ציתא אול רצא וחזניה נטר תריסר ירחי שמה שקל אגר ציתא אמטייה לרצא א"ל האי דלא מטאי לה למר אגר ציתא עד השמא דלמר מר סתם משכנתא שמה ולא מזי נכרי לסלוקי והשמא כיון שקדמה חזקת רב מרי לחזקת רבא אי"כ וזה צה רב מרי דנכסי כנענעי הרי הן כמדצר ואי מקרי רשע אמי שפיר דלא היה רוצה לזכות בה אצל לפירוש ר"ת דאפילו רשע לא מיקרי אמאי לא וזה צה רב מרי כיון דהיתר גמור הוא ושמא לפנים משורת הדין עזר ולריצ"א נראה דחזקת רב מרי לא היתה אלא בתורת משכון ורצא קנה ממנו בשטר וזה צה ואחר כך נתן מעות ונ"ע^ד מוספות קדושין נט. ד"ה עני המהפך וכו' ותוס'

רבינו גרשום
מאי טעמא עבדת הכי דמשיירת נשים: האי בר מבואה א) ממהרה מבוי (בני אדם) ולא היה רגיל לכן וקא מוקים ריחים שלו סמוך לריחים של חבריו: דינא הוא כו'. מרחיקין מצודת הדג מן הדג שאם היה רגיל אחד לפרוש מצודתו בשכרשתיקובמים ובה חבריו ורצה לעשות מצודתו כמו בן מרחיקין אותה מן מצודת חבריו כמלוא ריצת הדג דמצי למימר ליה קא פסקת חיותאי ותסייע לרב הונא. מהא לא חסייע אנו דרשאי דגים דיהבי סיירא ומרשם הכי מרחיקין מפני כי מסיך לו דבר שבא כבר למצודתו במאכל משמים במצודתו לפי ששכספיינן ורואין מאכל במקום אחר ברוחקי ממצודתו של זה והולכין לשם וגולו בידים דבר שכבר נבא] במצודתו אבל ברוחק פרטה אינו יכול להביט המאכל. אבל גבי ריחים דליכא למימר הכי דבר הבא לידי הסיי' ממנו שפדיין לא בא לידי כלום מורה דמצי לאוקמיננו דמבוי: לימא דאמר כו' יהודה ולא כרבנן. מפני שמרגיל התנוקות לבוא אצלו ומצי למימר ליה שאר בעלי חנויות קא פסקת לחיות: שיוסקי. שקדים: ומרחץ. שהיו רגילין לשכור מרחץ כדי לרחוץ: אתה עושה בתוך שלך ואני עושה בתוך שלי. ואפי' לרב אהא אמן'. כופין בני מבוי זה את זה שלא לחשוב ביניהן לא חיית. כלומר אומנין של מבוי אחו אינן רשאי להחשיב במבוי זה שלא לדעת כולן ולשכינו שבמבוי שלו אינו כופוהו שלא יוקץ מן אומנותו משום דאמר ליה אתה עושה בתוך שלך ואני בתוך שלי: רשב"ג אומר אף לשכני כופוהו. ורב הונא אבר כרשב"ג: בר מתא אבר מתא אחריתי מצי מעכב שאם היה אומן א' בעיר ובה אומן אחר מעיר אחת כאותו ורצה לקבוע באותה מדינה יכול לעכב על ידו ולומר קא פסקת לחיותא ואי שייך אכרגא להתם שפורעני מס גולגולתם לארזין אחד דמי כמאן הדוה תרווייהו מאותה העיר ולא מצי מעכב ליה: דנפשיה. כלומר לשכני לא מצי מעכב ורב הונא בריה דר"י לא ט"ל הא דרב הונא דלעיל. צ.) לא צריכא דלא שייך מאי. מי אמרי' הואיל דמתא חדא תרווייהו אע"ג דלא שייך כרגייהו בחדא לא מצי מעכב ליה. או דלמא כיון דלמבוי ידידה הוא מעבי מעכב דלא ליקבע במבוי ידידה תיקי:

ב"מ עג. סוף ד"ה נטר]: **תנאי** **היא** **דתניא** בו'. תימה לרשצ"א דלמאי לא מיימי ט) (הצרייתה) דלעיל דממה נפשך רבי יהודה דלמר לא יתלק חנוני קליות אגוזים לתינוקות פליג אהך ברייתא ושמה ניחא לאתויי תנאי דפליגי בהדיא דהיי: **בְּרִפְיִן** **בני** **מבוי** **זה** **את** **זה** **בו'** **ולא** **נכרים** **ומעכבין** עליו בני מבוי והכא קאמר דלשכיני אינו כופהו ואפילו רשצ"ג לא פליג אלא משום דפסיק לחיותיה אצל משום קול תינוקות לא חייש ומיהו לפי מה שפירשתי [לעיל] דגרסינן אחד מבני חצר אחי שפיר ולר' שמשון בן אברהם נראה דהכא בתינוקות אצל מפעל ואף על גב דאיהו סבר כרבן שמעון בן גמליאל נריך לומר דרבן שמעון בן גמליאל לא פליג אמלמד תינוקות אלא אשארא: **פשיטא** **אי** **דבר** **מתא** **אבר** **מתא** [אחריתי מצו'] מעכב. רב הונא צריה דרבי יהושע כרבנן ס"ל ומיעידי ליה צר מבואה אבר מבוי **פשיטא** **אי** **דבר** **מתא** [אחריתי מצו'] מעכב. אי מצי מעכב אי הוי צכלל שכינא אי לאו^א כדפירש הקונטרס וכוותיה קיימא לן לגבי רב הונא דנתרא הוא: **ואי** **שייך** **בברגא** **דהבא** **לא** **מצי** **מעכב**.^ב פירוש בני העיר אצל בני מבוי מצי מעכבי שלא יכנס במבואם:

אמרי' הואיל דמתא חדא תרווייהו אע"ג דלא שייך כרגייהו בחדא לא מצי מעכב ליה. או דלמא כיון דלמבוי ידידה הוא מעבי מעכב דלא ליקבע במבוי ידידה תיקי:
(צ.) [מד' רבנן וי"ל אלו נראה שהיה גורם בכלן ואי שייך בברגא דהכא הא דלמא דלת מצי לעכב לא לריבא דלא שייך מאי עד כאן וכי' מדבני הרמב"ם וי"ל צפ"י מהל' שמים שגם כן ע"ש].

לא יחפור פרק שני בבא בתרא

מאי טעמא עזדם הכי. שלא הרגת את הנקיבות: **אם זכר עמלק**: ארור מונע חרבו. סיפיה דהאי קרא הוא: **שאלא**. נוטע כרמיו) למחאה: **אומנא**. מקיז דס: **סופר מסא**. לצלר: **כמוסרין ועומדין דמו**. שלא יקלקלו ואם קלקלו מסלק להו צלא אחריימא אע"פ

שלא התרו צו קודם לכן: **פסידא** דלא הדר. כגון אלו שמשנמנבלה הצהמה או הרג המקיז והסופר כתב ספר תורה בטעות: **דאוקי ריחיא**. לטחון ולשכור: **מרחיקין מזודם הדג מן הדג**. זייד שנתן עיניו דגד עד שהכיר חורו מרחיקין שאר זיידין מזודתם משם אלמא אע"ג דלא וזה ציה ולא מטא לידיה מרחיקין משם דא"ל קא פסקת לחיותי: **שאני דגיס דיהבי סיירא**. נותנין עין צהבטס להיות א) נוהגים לרוץ למקום שראו שם מזונות הליכך כיון ששכיר זה חורו ונתן מזונות בתוך מלא ריחיו צטוח הוא שילכדנו דה"ל כמאן דמטא לידיה ונמנא חזירו מויקו אצל הכא מי שצא אצלי יצא ומי שצא אלנך יצא: **שמרגינס**. צנא אאלו כשאצותיהם שולחין אותן אל החנויות לקנות מן החנוונים: **שיוסקי**. שקדים: **אצל הכא**. שזה העמיד תחילה והרגיל להשמכר צכך חה צא לירד אצלו לאומנותו אומר לו פסקת לחיותאי: **שלא להושיב ציניהן חייט וצורסקי**. ממוקס אחר להשכיר לו בית צמצוי וי) וש כאן צני אותה אומנות: **ולשנינו**. הדר צמצוי כמוהו: **אינו כופהו**. מליד לאותו אומנות: **רשצ"ג אומר כו'**. ורב הונא הוא דלמר כרשצ"ג: **מאי לעכב**. מלעשות כאן אומנותם ולהציא כאן למכור ואפילו לרבנן דלמרי לשכיני אינו כופהו: **ואי שייך בברגא דהכא**. שנותן מס גולגלתו למושל העיר הזאת ככר מתא א) לא מזי צר מתא לעכב עליו כל העיר ושפיטא לי דצר מבוי אצר מבוי דנפשיה לא מזי מעכב את המבוי מליד לאומנותו כרבנן ולא כרב הונא מיהו איציעא לי צר מבואה אצר מבואה אחרניא מאי מי מזי מעכב א) בן המבוי הזה או לא מי הוי שכיני ואינו כופיהו או דילמא שכיני דלמור רבנן צצר מבואה דההוא מבוי קאלמרי אצל צר מבואה אחרניא לאו שכיני הוא: **ומודה רב הונא**. דלמר לעיל צר מבואה דאוקי ריחיא כו' דלית ליה כרשצ"ג מודי הוא צמקרי דרדקי דלא מזי מעכב לצר מבואה מללמד גם הוא המינוקות שמתוך כך זיהרו צאומנותן שייראו זה מזה דלמר מר קנאת סופרים תרצה חכמה:

ומודה קנאת

מקרי ינוקא. פסידא דלא הדר הוא דשצמח כיון דעל על ב"מ ספ.) אומנא. מוטל מינוקות (שם.) וסופר מתא. המספר את אנשי העיר כמספור (שם צו. ושם. ספור חתא).

מסורת הש"ס

א) [נפי' תוס' גיטין פה. ד"ה ומכין.] ב) [ב"מ קט.] ג) שם (ד' [שם.] ד) ג' [שם.] ה) נגי' רב אלפס והלכ"י.
ו) [מספתא פ"א.] ז) [נפי' רש"י סד"ה ומודה רב הונא נראה דלא גרים לכל זה וכי' תוס' ג"כ להדיא צמקון ד"ה קנאת סופרים.] ח) [נמ"א: כרמים, ט) [ג"ל המשנה],

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בְּהָיִיתָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִבֵּית אֲבִיךָ מִסְבִּיב:
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֹה:
אֵת זֶכֶר עֲמֻלְךָ תִּמְחֹה:
וְהִשְׁקִימָם לֹא תִשְׁכַּח:
דברים כה יט

2. אֲרוּר עֹשֶׂה מְלָאכָתָּךְ יְיָ רַמְיָהוּ וְאֲרוּר מַעַע חֲרָבָה:
מָדָם: ירמיהו מח י

הגהות הב"ח

א) גמ' ובר קרינן א"ל לירידי זבר אקריין:
ב) שם מפני שמרגילן לבוא אצלו:
ג) רש"י ד"ה שאני דגיס וכו' להיות רגילין לרוץ וכו' ומנן מצודה ומזונות וכו' וה"ל כמאן:
ד) ד"ה שלא וכו' מבוי זה ויש כאן:
ה) ד"ה וכו' שייך וכו' ככר מתא הוא ודאי לא מצי מעכב מליד כפ"ל ומצינת את המבוי נמחק:
ו) בא"י מעכב עליה בן המבוי הזה או לא:
ז) תוס' ד"ה טפין וכו' מוקמינן ליה לעיל צמיקות:

מוסף רש"י

מקרי ינוקא. פסידא דלא הדר הוא דשצמח כיון דעל על ב"מ ספ.) אומנא. מוטל מינוקות (שם.) וסופר מתא. המספר את אנשי העיר כמספור (שם צו. ושם. ספור חתא).

מוסף תוספות

א.) [מ]לימוד של אמת.
תוס' ב"מ ספ. ב.) [ו]ואינו משלם הפסד הירות שהיה על אים גדלו והצליחו.
ג.) [נ]מירר] שרודצה העני להוריה בשכירות או וחבירו לקנות דבר אחד ומשי' נקרא רשע כי למה מחזר על זאת שטורה בה חבירו, וכו' אבל אם היתה התורה דהפקר ליכא איסור שאם לא וכהבאות לאימצא אחרות.
ד.) מוספות קדושין נט.
ה.) [ו]ן יורד לאומנתו.
ספ.
ז.) שהוא בן עירו.
תוס' י"ד.
ח.) כיון שהוא בן עירו ודינו כבר מבואה דנפשיה, ע"פ.
ט.) [ו]יכול לומר לו אל תעשה במבואה ירדי כבוד מבואה אבר.
ספ.
י.) אי קשיא, השתא אבר מתא אחריתי אי שייך בברגא לא מצי מעכב וכו', אבר מבואה ארמיני דהוא בר דמאי דאמרין וכו' דלא מצי מעכב.
שם.

^[1] נראה דל"י בר מבואה דאוקי ריחיא ואחא בר מבואה צריה מההוא מבוי ולא היה כו':
(צ.) [מד' רבנן וי"ל אלו נראה שהיה גורם בכלן ואי שייך בברגא דהכא הא דלמא דלת מצי לעכב לא לריבא דלא שייך מאי עד כאן וכי' מדבני הרמב"ם וי"ל צפ"י מהל' שמים שגם כן ע"ש].